

Malmin lentokenttä

LUONNOS

Rakennettu ympäristö ja kulttuuriympäristö

Sisällysluettelo:

Esipuhe

Alueen historia ja rakentuminen

Rakennusinventointi ja arvottaminen

- Malmin lentokenttä

- Nallenmäki

- Sunnuntaipalstat

- Fallkulla

- Maamiehenpolku

- Tattarisuon yritysalue

- Hyttitien pienteollisuusrakennukset

Arvokkaat/suojeltavat rakenteet

- Linnoituslaitteet

- Vanhat tielinjat

- Lentokentän rakenteet

Kartat (aluerajaus, rakennusten rakentamisvuosien mukaan
väriyty)

- Kartta vuodelta 190

- Kartta vuodelta xxxx

Rakennuskohtaiset kuvat on otettu maalisk. elokuussa 2015

Esipuhe

ALUEEN HISTORIA JA RAKENTUMINEN

Vanhimmat kerrostumat

Museoviraston mukaan alueella ei ole syytä tehdä kaivauksia, mahdolliset muinaiset asuinpaikat ovat jääneet rakentamisen alle.

Jo viikinkiajalla alueelle muutti ruotsinkielistä väestöä. Nimi Malmi tarkoittaa ylävää metsäistä sora- tai somerikkoharjuja, joten ne olivat asumiseen suotuisia. Keskiaikainen Malmin kylä sijaitsi Vantaanjoen itäpuolella molemmiin puolin nykyistä Longinojaa. Malmin naapurikylänä pohjoisessa oli Staffansby. Se ja Malmi olivat pitäjän vanhimpia ja suurimpia kyliä.

Helsingin pitäjän vanha keskus oli sijainnut pitäjän vanhan keskiaikaisen kirkon luona. Radan valmistuttua alettiin etsiä uutta keskuspaikkaa. Eräs nopeimmin kasvavia kyliä oli Malmi, jossa otettiin kokous- ja kääpäkyläksi yksi rakennus, kunnantalo, joka sijaitsi nykyisen Malmin kirkon kohdalla.

Malmin varsinaisista koulurakennuksista vanhin toimii yhä kouluna. Se on Kehä 1:n pohjoispuolella Latokartanontien varressa. Koulu oli ruotsinkielinen. Suomenkielinen koulu valmistui Karviaistielle 1912.

Malmilla oli pitkään maanviljelysvaltainen leima. Viljelykset alkoivat vähetä 1800-1900-luvun vaihteessa. Maita oli lohkottu mm. herrasväen huviloiksi. Väestö oli pääosin ruotsinkielistä. Erilaiset maankehitysyhtiöt alkoivat hankkia maata omistukseensa vuosisadan vaihteessa. Turvatakseen kaupungin kasvumahdollisuudet myös Helsingin kaupunki lisäsi omistuksiaan Malmilla niin, että 1930-luvulle tultaessa kaupunki oli saanut omistukseensa suurimman osan rakentamattomasta maasta Malmilla.

Alueella esiintyy edelleen agraarikulttuuria. Fallkullan tilakeskuksen rakennukset, tiet ja muut rakenteet, vanhat pihapiirit ja puutarhat ovat edelleen nähtävissä.

1. maailmansodan aikainen linnoitusvyöhyke

Venäläiset alkoivat vuonna 1912 rakentaa Pietarin suojaksi meririntamaa. Helsingin saaristo oli yksi osa tätä rintamaa. Viaporin suojaamiseksi selustasta alettiin rakentaa vuonna 1914 myös maalinnoitusten ketjua, joka kiertää koko Helsingin alueen useammallakin etäisyydellä. Linnoituksia rakennettiin 1914-1918.

Malmin lentokentän eteläpuolelle sijoittuu osa linnoitusketjua.

Rautatie

Helsingin – Hämeenlinnan rata valmistui 1862. Junat pysähtyivät alusta alkaen Malmilla. Malmi oli aluksi pysäkki. Se korotettiin asemaksi 1873. Ensimmäinen asemarakennus valmistui 1878 rautatien itäpuolelle lähelle nykyistä Latokartanontietä – Kirkonkyläntietä.

Muutaman kerran päivässä junan pääteasema oli Malmi. Silloin juna ajoi Ormusmäen vierelle ´vekseliin´, missä veturi siirtyi junan toiseen päähän Helsinkiin lähtöä varten. Ormusmäellä asuvat yrittivät sijoittaa menonsa juuri näihin vuoroihin. Malmin kasvaessa ensimmäinen asemarakennus jäi pieneksi. Seuraava asema rakennettiin rautatiesillan tasolle 1933. Rakennusta käytetään edelleen liikerakennuksena. Myös uusi Malmin asema rakennettiin radan päälle 1986. Ennen ensimmäistä maailmansotaa Malmin asema oli Suomen kolmanneksi vilkkain asema Helsingin ja Viipurin jälkeen.

Malmin asemalta rakennettiin 1894 pistoraide tulevalle Malmin hautausmaalle. Seurakunnat kustansivat radan rakentamisen. Se tuli maksamaan 85 636 mk 41 penniä. Rata erkani pääradasta nykyisen Kotinummentien sillan kohdalta kaartuen voimakkaasti oikealle. Nykyinen Teerikukontie on rakennettu entisen ratalinjan päälle. Kaarteen jälkeen seurasi 1,3 km:n suora osuus, joka päättyi hautausmaan porttiin. Radan käyttö lopetettiin 1954. Radan suora osuus on nykyisin Longinojan puistossa oleva kävelytie.

Malmin Kalkkihiekkatehdas, Ab Malm Kalksandtegelabrik, aloitti toimintansa pääradan varrella sen itäpuolella, luultavasti 1909. Tehdasta varten rakennettiin kapearaiteinen rautatie Tattarisuon taakse hiekkakuopille, jossa se haarautui useaksi haaraksi. Radan leveys oli 600 mm. Rataa pitkin tuotiin hiekkaa kuuppavaunulla tehtaalle. Vaunuja veti 1912 alkaen höyryveturi ´Pikku Pässä´ tai ´Pässisantikka´. Rataa käytettiin myöhemmin apuna Malmin lentokenttää rakennettaessa. Hiekka alkoi kuitenkin ehtyä ottoalueelta. Niinpä 1937 uusi omistaja siirsi tehtaan Nordsjöhön eli Vuosareen.

Asuntorakentaminen levisi Malminkylästä pohjoisen suuntaan Tapaninkylän alueelle. Asutus saavutti sellaisen laajuuden, että vuonna 1907 sinne sijoitettiin pysäkki, jota alettiin kutsua ensin Mosabackaksi, sittemmin Tapanilaksi. 1910 liikennepaikka siirrettiin hieman etelämmäksi.

Tapanilan 1930-luvulla rakennettu rautatieasema purettiin uuden lähijunaraiteen tieltä 1990-luvulla ja siirrettiin Pikku Huopalahden asuntoalueelle asukkaiden kerhotilaksi. Uusi asema rakennettiin Päivöläntien jatkeelle rautatiesillalle.

Tiet

Malmin kautta on kulkenut kaksi historiallista maantietä. Toinen, Kirkonkyläntie- Latokartanontie oli Hämeenlinnaan johtavana maantienä aina 1930-luvulle asti. Toinen tärkeä tie oli Hämeenlinnantiestä Malmin hautausmaan kohdalla erkaantunut Vanha Porvoontie, nykyinen Tattariharjuntie. Maanteiden ohella Vantaanjoki ja rautatie ovat olleet Malmin kehitykseen eniten vaikuttaneita liikenneväyliä.

Lahdentie...

Lahden moottoritien osuus Tattariharjusta Järvenpäähän rakennettiin vuosina 1971-73 Maailmanpankin lainoituksella. Tie halkaisi Alppikylän alueen. Sen itäpuoli sai nimen Jakomäki. Porvoon moottoritien ensimmäinen 13 km osuus Tattariharjusta Massbyhyn rakennettiin vuosina 1970-72.

Kehä 1...

Malminkaari...

Malmin lentokenttä

Lentoasemista yleensä

Lentoliikenne alkoi Suomessa käyttäen merta ja järviä kiitoratoina. Helsingin vesilentokonesatama valmistui Katajanokalle 1924 Aero Oy:n rakentamana. Ensimmäiset merkittävät kansainväliset maalentoasemat Euroopassa rakennettiin 1920-luvulla. Ruotsissa olivat Tukholman ja Göteborgin kentät valmistuneet käyttöön 1935-1936.

1930-luvun puolivälissä rakennettiin kentät Helsingin Malmille, Turun Artukaisiin, Tampereen Härmälään ja Viipuriin. Valtio rakennutti vuosina 1935-1971 Suomeen kenttäverkoston, josta asukaslukuun nähden tuli yksi Euroopan tiheimpiä.

Suomessa maalentoliikenne alkoi Artukaisissa Turussa 1935. Nyt Artukaisten kentän kiitorata on katualueena ja muulla kenttäalueella sijaitsee Turun messukeskus ja Elysee-halli ympäröivine pysäköintikenttineen. Lentopaviljonki on pienenä perhehotellina. Nykyisin Turun pienlentokoneet toimivat kaupungin varsinaisen lentokentän yhteydessä.

Tampereen Härmälän kenttä oli kolmas Suomen varhaisista maalentokentistä. Valtion lentokonetehdas muutti Helsingistä Tampereelle 1936. Lentoasema valmistui Härmälään 1937. Suihkukoneliikennettä varten rakennettiin uusi kenttä 1970-luvulla Pirkkalaan. Härmälän kenttä lakkautettiin samalla. Lentokentän alueella on nyt asuntoaluetta, teollisuusaluetta ja Pirkka-hallin messualuetta. Kiitorata toimii katuna ja Pirkka-hallin pysäköintialueena. Lentoasema on jäljellä Pirkka-hallista n. 300 m itään. Lentokonehalli on osa Pirkka-hallia.

Malmin lentokentän toiminta

Malmilla Helsingin kaupunki luovutti 55 ha:n alueen kentän tarpeisiin Tattarisuon viljelyalueesta käytettäväksi ilmailuliikenteeseen, ensi sijassa posti- ja siviili-ilmailiikenteeseen. Kenttää laajennettiin myöhemmin ja sen koko oli noin 126 ha. Tattarisuota perusteltiin mm. sillä, että se on aluetta, ”jolle otaksuttavasti ei voida saada syntymään mitään parempaa esikaupunkiasutusta.”

Liikennöinti uudella kentällä aloitettiin 16.12.1936. Malmin lentokentän vihkiäisjuhla oli 15.5.1938. Vihkiäistilaisuuteen laaditus-sa kirjassa todetaan: ”Tattarisuo, kulttuurin kannalta ennen maamme pimeimpiä paikkoja, jonka synkässä rämemaaailmassa pa-kanuuden aikojen peruna taikauskoa noitien avulla harjoitettiin, on nyt rakentajiensa ansiosta ikään kuin taikauskusta muuttunut kuivaksi, tasaiseksi kentäksi - kentäksi, jolta tekniikkamme korkeimman taidon avulla kulttuuria ja hyvinvointia tullaan levittä-mään koko maallemme kansamme onneksi. ”Avajaisissa oli läsnä mm. Mannerheim. Avajaispuheen piti pääministeri Cajander.

Siviili liikenne liikenne katkesi sodan sytyttyä. Talvisodan aikana ilmavoimat käyttivät kenttää vain rajoitetusti, jatkosodan aikana paljon. Myös saksalaiset käyttivät Malmia paljon vuosina 1941-1944.

Saksalaisille luovutettiin tiloja kentältä ja hallintorakennuksesta heinäkuun 1941 alusta, jolloin käynnistyi Neuvostoliittoon suun-tautunut hyökkäysoperaatio Barbarossa. Saksan ilmavoimilla oli lentoasemalla toimiva lentokenttäorganisaatio. V. 1941 saksalaisen yksikön komendantti esitti, että kiitoteitä olisi jatkettava ja pinnoitettava betonilla sotilaskoneiden vaatimuksia vastaavik-si. Kiitotien pituus kasvoi 800:sta 1400 m:iin. Neuvostoliiton sodan alkaessa ilmavoimat lähetti tie- ja vesirakennushallitukselle (TVH) kirjelmän, jossa vaadittiin lentoaseman saattamista sodan edellyttämään toimintavalmiuteen. Kaikki sotilasliikennettä haittaavat esteet tuli poistaa. Metsää kaadettiin kiitoteiden päistä runsaasti. Myös taloja ja muita rakennelmia poistettiin.

Saksalaiset rakennuttivat kenttäalueelle paljon omia rakennuksiaan. TVH:ssa ihmeteltiin, kenen luvun rakennukset oli pystytetty. Saksalaisille rakennettiin yhteensä parikymmentä parakkia, varastoa tai muita pieniä rakennuksia. Kentän käytöstä laadittiin virallinen sopimus 20.9.1943. Sopimuksen mukaan saksalaiset saivat mm. rakentaa kentälle omalla kustannuksellaan raken-nuksia, laitteita ja teitä ym. Saksalaisten rakennussuunnitelmien oli kuitenkin sopeuduttava kentän yleissuunnitelmaan. Saksal-aiset maksoivat kentästä vuokraa TVH:lle. Kenttää käyttivät tällöin samanaikaisesti Suomen ilmavoimat, siviili liikenne ja Saksan ilmavoimat.

Aselepo Neuvostoliiton kanssa solmittiin 5.9.1944. Silloin saksalaisten asema muuttui myös Malmilla.

1944 kenttä luovutettiin valvontakomission käyttöön. Suomalaisten oli v. 1945 siirryttävä käyttämään Hyvinkään kenttää. 1947 alusta kenttä palautettiin suomalaisille. Kenttä oli AEROn päätukikohta v. 1952 asti, jolloin Seutula (Helsinki-Vantaa) otettiin käyttöön.

Rajavartiolaitos on käyttänyt Malmia 1960-luvun alkupuolelta. Malmia käytettiin purjelentotoimintaan 1950-luvulla. Koneet hinattiin autolla ylös. 1960-luvun lopulla 100.000 operaatiota. Huippuvuonna 1973 130.000 operaatiota.

Lähteet:

Helsinki-Malmin lentoasema Helsingfors-Malms flygplats Helsinki-Malmi airport 1938-1988”

”Helsinki-Malmin lentoasema”, rakennushistoria, korjaus- ja käyttösuunnitelma, dipl. Työ Oulun yliopistoon, Jaana Moberg, 1997

Kentän rakentaminen ja sen rakennukset

Kentän rakentamisen kustansi valtio, kaupunki oli mukana vähäisemmällä summalla. Lentoaseman rakennusten valmistuminen liittyi myös 1940 olympialaisiin valmistautumiseen.

Malmin lentokentän rakennuksista hallintorakennus ja lentokonesuoja ovat valtakunnallisesti, seudullisesti sekä paikallisesti merkittäviä rakennuksia. Ne sisältyvät myös Suomen Docomomon laajennettuun kohdeluetteloon.

Lentokonesuojan suunnittelusta vastasi yleisten rakennusten ylihallituksen virasto-arkkitehtiryhmä, esimiehenään ylijohtaja Yrjö Sadeniemi. Suunnittelussa olivat mukana ainakin arkkitehdit Onni Ermala (ent. Enroth 1904-1958) sekä Dag Englund (1906-1979). Vuosien 1936 ja -37 vaihteessa yleisten rakennusten ylihallitus muuttui rakennushallitukseksi. Hallintorakennusta suunniteltaessa esimiehenä toimi arkkitehti Väinö Vähäkallio, vastaavana yliarkkitehtina toimi Martti Välikangas. Käytännön suunnittelutyön hoitivat ylimääräiset arkkitehdit Dag Englund, Vera Rosendahl (1908-1987) sekä Onni Ermala

Lentokonesuoja oli jo valmiina, kun uuden hallintorakennuksen suunnittelu alkoi. Suunnitteilla oli myös toisen lentokonesuojan rakentaminen, mutta sitä ei koskaan toteutettu. Vuonna 1937 valmistuessaan lentokonehalli oli Euroopan toiseksi suurin, paitsi kokonsa myös rakentamistekniikkansa puolesta halli oli aikanaan taidonnäyte. Lähes sadan metrin pituinen ja kahdeksankymmentä tonnia painava teräsrakenne koottiin maan pinnalla ja nostettiin neljän puuristikkopilarin varassa laakereilleen oviaukon yläpuolelle kahdeksan metrin korkeuteen. Lentokonesuojarakennukseen kuuluu suuren hallin lisäksi yksikerroksinen, koko hallin pituinen matalampi osa, jossa on toimisto- ja huoltotiloja, sekä kaksikerroksinen siipirakennus, jonka pohjakerroksessa on teknillisiä tiloja ja toisessa kerroksessa toimistotiloja. Valmistuttuaan rakennus toimi, ennen päärakennuksen rakentamista

väliaikaisesti myös hallintorakennuksena sisältäen myös matkustajaliikenteeseen tarvittavat tilat. Vuonna 1943 lentokonesuojan toimistosiipeä jatkettiin. Pohjakerrokseen tuli autotalli ja ensimmäiseen kerrokseen toimistotilaoja. Myöhemmin hallin päätyyn rakennettiin kaksikerroksinen työnjohtajien toimistotorni.

Uuden hallintorakennuksen paikaksi määriteltiin ajateltujen kahden lentokonesuojan välinen kulmaus. Rakennus sijoitettiin ristikkäin olevien kiitoteiden kärkipisteeseen.

Hallintorakennuksen pyöreä pohjaratkaisu selittyy osittain tällä seikalla. Toisaalta muoto voidaan nähdä myös aikakauteen liittyvän koneromantiikan symbolina, olihan 1930-luku samalla sekä funktionalismin että ilmailun läpimurtoaikaa. Rakennuksen pitkät yksikerroksiset siipiosat muodostavat rajan sisäänkäyntipuolen ja lentokenttäalueen välille. Pyöreä pohjamuoto ja symmetria toistuvat myös sisätiloissa. Lentoasema oli rakennustyyppinä uusi Suomessa. Suunnittelijat hakivat esikuvia ulkomailta. Paljon vaikuttaneena esikuvana pidetään Budapestin Budaorsin lentoasemarakennusta. Professori Esko Järventaus on todennut lentoasemarakennuksesta mm.:Rakennusteknisestikin Malmin lentoasema on edelläkävijä valtion rakennusten joukossa: ulkoseinänä on teräsbetoni ja sen ulkopinnassa lämpöä eristävänä kerroksena kevytbetonilevy, uutuus, jonka valmistimenä on Siporith."

Kolmen kerroksen korkuinen pyöreä aula on interiöörin kohokohta, aulasta on helppo orientoitua rakennuksen muihin tiloihin. Myös aulatilan alkuperäinen lattiapäällyste, betonimosaiikki, on edelleen moitteettomassa kunnossa. Hallintorakennuksen pohjakerroksessa sijaitsi alun perin muun muassa tulli, posti ja lennätin, matkatavaraosasto, lentoyhtiöiden tilat, poliisi sekä henkilökunnan tiloja. Matkustajien odotustilasta, joka sijaitsi muutaman porrasaskelman pääaulaa korkeammalla, avautui näkymä lentokentälle. Ravintolaosasto keittiöineen käsitti koko toisen kerroksen. Kolmannessa kerroksessa oli muun muassa toimisto- ja asemapäällikön huone, säähavainto- ja radioasemahuone sekä niin kutsuttu ministerin vastaanottohuone. Kolmannelta kerroksesta johtivat portaat ylös lennonjohtotorniin. Neljännen kerroksen lennonjohtotornin tason kattoterassi oli vain henkilökunnan käytössä.

Hallintorakennuksen ensimmäinen kerros on halkaisijaltaan toista kerrosta suurempi. Siten muodostuu toista kerrosta kiertävä parvekekerros, joka jatkuu toisiaan vasten kohtisuorassa olevien siipirakennusten katoille. Kattoterassit toimivat ulkoilmaravintolana ja lentokenttänäytösten aikana myös katsomona. Terasseille pääsi myös ulkoportaita pitkin. Myös ylätasanteella on parveke. Näin on maksimoitu näköalat rakennuksesta lentokentälle.

Vuosien varrella rakennuksia on muuteltu. 1943 lentokonehallia laajennettiin. Hallintorakennus peruskorjattiin vuonna 1955, sillä julkisivurappauksessa oli ilmennyt vaurioita. Tuolloin pyöreän korkeamman osan julkisivuista poistettiin rappaus ja ulkoseinien lämmöneristystä parannettiin. Eristyksen päälle kiinnitettiin alumiinipelti. Sekä hallintorakennusta että lentokonesuojaa koskeva, toistaiseksi laajin korjaustyö tehtiin vuosina 1966-68. Tuolloin molemmat rakennukset olivat vaarassa tuhoutua käyttökelvottomiksi vesikattojen vuotamisen takia. Oleskelua varten tarkoitetut kattoterassit poistettiin käytöstä. Vuotojen johdosta keskushallin yläosan nauhaikkunaa madallettiin. Myös lennonjohtotorni vaati uusimista vilkastuneen liikenteen vuoksi. Päärakennuksessa tapahtuneita näkyvimpiä muutoksia olivat kattoterasseille johtaneiden ulkoportaiden poistaminen sekä lennonjohtotornin korottaminen yhdellä kerroksella - vanha lennonjohtotorni purettiin ja sen tilalle uuden lennonjohtotornin alapuolelle rakennettiin tornin muotoa mukaillen sääsäsema. Ensimmäisen kerroksen ja siipirakennusten ulkoseinien lämmöneristystä parannettiin ja ne vuorattiin vaalealla kahitiilellä. Ulkopuolisen lisälämmöneristykseen takia ikkunoiden ilme muuttui niiden jäädessä muuta seinäpintaa huomattavasti syvemmälle. Myös hallintorakennuksen sisätiloissa tehtiin joitakin muutoksia. Eniten muutettiin kahta ensimmäistä kerrosta. Pyöreästä aulasta poistettiin liikennekioski ja muutettiin väliseiniä, toisen kerroksen ravintola supistettiin puoleen alkuperäisestä. Keittiötilat järjestettiin uudelleen. Samassa remontissa lentokonesuojan sisätiloihin rakennettiin kummallekin päätyseinustalle kaksikerroksinen toimisto- ja valvontatorni.

Kiitoratoja pidennettiin sotien aikana ja myöhemmin. Samassa yhteydessä kiitoratojen sorapäällysteiset osat kestopäällystettiin ja uusia rullausteita rakennettiin. Kentällä oli alun perin neljä 800 metrin kiitorataa.

Lentoasemaa varten rakennettiin oma vesijohtolaitos, koska se sijaitsi varsinaisen kaupunkialueen ulkopuolella. Samoin rakennettiin likaveden puhdistamo. Vallitsevaa tuulta osoittivat lentokonehallin katolla sijaitseva tuulipussi. Koillispuolen mäellä sijaitseva tuulipussi ilmaisi käytössä olevan laskusuunnan.

Lentoasemalla oli oma palokalusto sekä ensiapuyksikkö. Lentokentän läheisyydessä tarvittiin myös muita rakennuksia, kuten suuntimorakennus, paloasema ja varastoja. Shell-yhtiö rakensi omat tilansa polttoaineen jakelua varten. Lentoasemaa ympäröivän aidan sisäpuolelle pääportin tuntumaan muodostui henkilökunnan asuntoalue. Siihen kuului joitakin alueella jo aiemmin sijainneita puita omakotitaloja. Alueelle rakennettiin seitsemän puista parakkia, joissa kussakin oli asunnot 2-3:lle perheelle. Asumisyksikön keskellä olivat asukkaiden yhteiskäyttötilat pesutupa ja sauna suuremmassa rakennuksessa.

Aidatun alueen pääportin yhteyteen rakennettiin vahtitupa. Päätien varten rakennettiin 1944 myös teatteriparakki, joka toimi myöhemmin klubirakennuksena. Alueen kaakkoiskulmaan rakennettiin 1940-luvulla Ilmavoimien esikunnan lentueen lentokonehalli. Se purettiin 1980-luvulla ja korvattiin uudella helikopterihallilla. Vanhan lentokonehallin käytyä ahtaaksi rakennettiin lentoaseman alueelle v. 1978 uusi ns. 2-halli.

lähteet:

Arkkitehti no. 4, 1938, ss. 97-103

20th Century Architecture. Finland, Prestel, 2000, s.196

Jaana Moberg, Helsinki-Malmin lentoasema. Rakennushistoria, korjaus- ja käyttö-suunnitelma, Oulun yliopisto, arkkitehtias-
to, diplomityö 28.10.1997, ss. 6-7, 14-16,19, 34-35, 39

Fallkullan tila

Fallkullan maatila on maatalousrakennusten ja asuinrakennusten pihapiireistä, aidatuista lähipelloista sekä näitä ympäröivistä peltoaukeista muodostuva arvokas kokonaisuus.

Tilan päärakennus ja muutamat talousrakennukset sijaitsevat pohjoisella kukkulalla, josta johtaa puukuja etelämpänä sijaitsevalle maatalousrakennusryhmälle. Kartanon lähipellot on rajattu tiiviillä kuusiaidalla ympäröivästä suuresta peltoalueesta. Eteläisellä kukkulalla on asuinrakennuksia, entisiä palkollisten taloja. Asuintalot talousrakennuksineen sijaitsevat aluetta halkova peltotien molemmin puolin. Tilan navetta on rakennettu 1870-luvulla. Lisäksi kukkulan tuntumassa on noin 1920-luvulla rakennettu rapattu, tiilinen asuinrakennus.

Fallkullan tilalla toimii nuorisosiainkeskuksen ylläpitämä kotieläintila. Se huolehtii myös pihojen ja laidunten hoidosta. Päärakennus sekä muut asuinrakennukset ovat asuinkäytössä. Fallkullan päärakennus on voimassa olevassa kaavassa esitetty sr-2 merkinnällä ja koko Falkullan tila Y/s -merkinnällä.

lähteet:

Esikaupunkialueiden yleiskaava, liiteraportti, rakennetun ympäristön suojelu, KSV, yleiskaavaosasto, YB: 14 / 78, 18.5.1980, muutettu 10.6.1980, ss.90-91

Helsingin kartanoympäristöt kuntoon ja käyttöön, Helsingin kaupungin kiinteistöviraston metsä- ja maatalousosaston julkaisu 5 / 1995, liite 1 s. 1; liite 2 s.1; liite 3 s. 1

Asuntoalueet

Sunnuntaipalstat

Sunnuntaipalstat jakaantuvat kahteen osaan. Lentokentän tulo alueelle katkaisi alueiden keskinäisen katuyhteyden. Kevyt liikenne on mahdollinen alueiden kesken huolimatta kaavamerkinnästä, jonka mukaan alue on lentoliikenteen aluetta. Rakennukset ovat yksityisillä tonteilla olevia omakotitaloja.

Pääosa rakennuksista on vuosilta 1975 – 2000. Vanhin rakennus on vuodelta 1900. Sen lisäksi pari rakennusta on sotaa edeltävältä ajalta.

Nallenmäki

Nallenmäki sijaitsee pohjois-eteläsuuntaisen kiitotien jatkeen länsipuolella. Rakennukset ovat joko omia omakotitaloja omalla tontilla tai tuottaja/yhtiömuotoisia pientaloja. Ensimmäiset rakennukset ovat 1910-1920-luvulta, mutta pääosa on viime vuosikymmeniltä.

Lähteet:

Riitta Astikainen, Riitta Heiskanen ja Raija Kaikkonen, Elämää lähiössä, Helsingin Sanomat, 1997, ss.122-125.

Teollisuusalueet

Perinteet ja lentokenttä muokkasivat Malmin seudun yritysalueita

Malmi on aina ollut vahvaa yritystoiminnan aluetta. Jo ennen esikaupunkien alueliitosta 1946 kaupunki osti suuria maa-alueita Malmilta. Pohjoisen rata tarjosi hyvät kuljetusmahdollisuudet sekä Malmin että Tapanilan asemilta. Lisäksi Malmille rakennettiin pistoraide molemmin puolin päärataa. Ensimmäiset yritykset tulivat alueelle 1900-luvun alussa, vuonna 1909 Wassbergin säilyketehdas ja vuonna 1911 Sanduddin tapettitehdas, jonka rakennukset ryhmittivät vieläkin Tapanilassa miltei rataa kiinni. Alueelle leimallista toimintaa olivat romuvarastot ja lautatarhat. VR:n varikko raiteineen lohkaisi suuren alueen Tapanilasta, samoin maisemaan jälkensä jättänyt sorakuoppa.

Sittemmin teollisuusalueet ovat väistyneet Malmin aseman tuntumasta aluekeskuksen ja asutuksen tieltä. Samoin koko ns. Laborin alue Kirkonkyläntien eteläpuolella on rakennettu asuinalueeksi. Vastaavasti teollisuusaluetta on laajennettu radan tuntumassa Ormuspellossa, romuvarastot karkotettiin lentokentän taakse Tattarisuolle ja Tattariharjuun rakennettiin autokaupan keskus, ns. autolaakso. Malmin lentokentän vaikutuspiirissä olevien alueiden käyttö teollisuus- ja varastotoiminnan tarpeisiin oli luonnollista, koska alue on melualluetta ja lentotoiminta ei salli korkeaa rakentamista.

Tattarisuo

Tattarisuon nimi on lähtöisin paikalla pikkuvihan aikana paikalla käydystä taistelusta. Tuolloin venäläisiä sotilaita kutsuttiin tattareiksi ja heitä nähtiin taisteluissa tai taistelukentille jääneinä vainajina.

Tattarisuo on Helsingin laajin ja monipuolisin pienteollisuusalue. Se lähti rakentumaan 1960-luvulla, kun kaupunki alkoi sijoittaa sinne romuvarastoja, autohajottamoita ja muita pikkuverstaita, jotka jäivät kaupungin kehityksen jalkoihin. Symboliarvon sai ns. köyhien Stockan muutto Pikku Huopalahden rakentamisen alta Tattarisuolle, jossa se toimii edelleen tavoilleen uskollisena koko kansan rakennustavaran ja muunkin halvan tavaran ostopaikkana.

Alueen soinen maaperä asettaa rakentamiselle rajoituksia. Kunnallistekniikka on kevyttä. Sadevesi ohjataan avo-ojissa maastoon imeytymään. Jos alueen kunnallistekniikka saatettaisiin muiden teollisuusalueiden tasolle, muuttuisi paikan luonne ja rakennuskanta kohonneiden kustannusten takia hyvinkin voimakkaasti.

Aluetta rakennettiin pitkään tilapäisin luvvin ja seurauksena olivat halvat rakennelmat, peltihallit ja avovarastot. Vasta 1987 alueille saatiin asemakaava, joka pitkälti säilytti paikan ominaispiirteet.

Rakennusinventointi ja arvottaminen

Rakennukset on inventoitu keväällä ja kesällä 2015 tehtyjen maastokäyntien sekä arkistotietojen perusteella. Rakennusten arvotus tullaan tekemään kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupunginmuseon (sekä museoviraston, koska kyseessä on RKY-alue) yhteistyönä.

Rakennuskohtaiset tiedot

Rakennuksen numero:	Otsikossa esitetty numero vastaa liitekarttojen rakennusten numerointia.
Rakennuksen nimi:	Numeron vieressä otsikossa on rakennuksen nimi.
Rakennustunnus:	Rakennusrekisteristä on saatu rakennustunnus. Jos rakennus ei ole ollut rakennusrekisterissä, sille on annettu rakennustunnus: ei rekisterissä.
Katuosoite:	Katuosoite on saatu vuoden 2002 rakennusrekisteristä ja tarkistettu mahdollisen arkistotiedon (RVVA) tai maastokäynnin avulla.
Käyttöönottovuosi:	Käyttöönottovuosi on saatu haastattelu-, arkisto- tai tutkimustiedon perusteella.
Suunnittelija:	Suunnittelijan nimi on on saatu haastattelu-, arkisto- tai tutkimustiedon perusteella.
Muut suunnittelijat:	Muihin suunnittelijoihin on kirjattu kaikkien muiden rakennuksen suunnitteluun osallistuneiden suunnittelijoiden tittelit ja nimet. Lähteenä on käytetty lähinnä rakennusvalvontaviraston arkistossa olevia lupa-asiakirjoja
Alkuperäiskäyttö:	Rakennuksen alkuperäinen käyttötarkoitus on kirjattu haastattelu-, arkisto- tai tutkimustiedon perusteella ja tarkistettu maastokäynnin perusteella.
Nykykäyttö:	Rakennuksen nykyinen käyttötarkoitus on kirjattu haastattelu-, arkisto- tai tutkimustiedon perusteella ja tarkistettu maastokäynnin perusteella.
Rakennushistoria:	Rakennushistoria on koottu haastattelu-, arkisto- ja tutkimustiedon perusteella.
Kerroslukumäärä:	Kerroslukumäärä on saatu vuoden 2002 rakennusrekisteristä ja tarkistettu maastokäynnin perusteella.
Perustus:	Rakennuksen perustusmateriaali on saatu maastokäynnin perusteella.
Runko:	Rakennuksen runkomateriaali on kirjattu haastattelu-, arkisto- tai tutkimustiedon perusteella ja tarkistettu maastokäynnin perusteella.
Julkisivut:	Rakennuksen julkisivumateriaalit on kirjattu maastokäynnin perusteella.
Sisätilat:	Sisätilojen kuvaus on tehty sisätilainventoinnin perusteella.
Ymp. kuvaus:	Ympäristökuvaus on koottu maastokäynnin perusteella. Kohtaan on kirjattu huvilan pihapiiriin kuuluvat rakennukset ja rakenteet.
Aluekokonaisuus:	Aluekokonaisuus on koottu maastokäynnin ja arkistotiedon perusteella. Kohtaan on kirjattu tieto, jos rakennus on osa suurempaa historiallista kokonaisuutta.
Suojelutilanne:	Suojelutilanne on kirjattu Kaupunkisuunnitteluviraston kaavatietojen perusteella.
Lausunnot:	Lausunto-kenttään on kirjattu Helsingin kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikön arkistossa olevat lausunnot, jotka koskevat kyseistä rakennusta.
Piirustusaineisto:	Kenttään on kirjattu, löytyikö Helsingin rakennusvalvontaviraston arkistosta rakennusta käsittelevää aineistoa. Lisäksi kenttään on kirjattu, tavoitettiinko rakennuksen alkuperäispiirustukset ja jos, niin

missä niitä säilytetään.

- Lähteet:

Kenttään on kirjattu ne kirjalliset lähteet ja arkistolähteet, joita on käytetty apuna rakennuksen inventointitietojen tallennuksessa.
- Luokitus:

Kenttään on kirjattu inventointisuunnitelmavaiheessa tehty rakennuksen luokitus.
- Arvotuskriteerit:

Arvotuskriteereihin on listattu ne kriteerit, joiden perusteella rakennus on arvotettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi.

LUOKITUS

- Luokka 1a

Kulttuurihistoriallinen rakennusinventointi, myös sisätilat
- Luokka 1b

Kulttuurihistoriallinen rakennusinventointi
- Luokka 2

Tekninen rakennusinventointi
- Luokka 3

Inventointityö jätettiin kartoitustasolle
- Luokka 4

Sauna- tai talousrakennus, kulttuurihistoriallinen rakennusinventointi
- Luokka 5

Sauna- tai talousrakennus, tekninen rakennusinventointi

KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKKAAT RAKENNUKSET

Rakennuskohtaiset arvot on jaettu kolmeen luokkaan: arkkitehtonisiin arvoihin, historiallisiin arvoihin ja säilyneisyyteen. Historiallisten arvojen luokasta rakennus on voinut saada useita määritelmiä.

Arvot	Selite
Arkkitehtoniset arvot	Rakennuksen arkkitehtuuri on harkittua ja viimeisteltyä.
	Rakennuksen arkkitehtuuri yksityiskohtineen on erittäin harkittua ja viimeisteltyä.
Historialliset arvot	Rakennukseen liittyy rakennushistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy henkilöhistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy paikallishistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy kaavahistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy merkittäviä paikallishistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy merkittäviä henkilöhistoriallisia arvoja.
	Rakennukseen liittyy merkittäviä kaavahistoriallisia arvoja.
Säilyneisyys	Rakennus on säilynyt osin alkuperäisessä asussaan.
	Rakennuksessa on tehty runsaasti muutoksia.
	Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan tai tehdyt muutokset ovat onnistuneesti sopeutettu olemassaolevaan rakennukseen.

Määritelmien perusteella rakennuksille on laskettu rakennuskohtainen kokonaispistemäärä, jota on käytetty arvotuksen aputyökaluna.

Arvotustyö on tehty ainoastaan rakennuskohtaisesti. Kiinteistö- tai tonttikohtaisia arvoja ei ole määritelty.

KAAVASUOJELUTILANNE

Rakennus on suojeltu asemakaavalla/rakennusta ei ole suojeltu asemakaavalla.

1. Lentoaseman alue

1. Lentokentän päärakennus, terminaali

Rakennustunnus:	37178
Katuosoite:	Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:	
Suunnittelija:	Martti Välikangas, Dag Englund, Onni Ermala, Vera Rosendahl
Käyttötarkoitus:	Lentoterminaali
Kerroslukumäärä:	3
Perustus:	
Runko:	betoni
Julkisivut:	maalattu pelti ja puhtaaksimuurattu kahitiili (alkuperäinen julkisivu: terastirappaus)
Kerrosala:	
Suojelutilanne:	RKY-alue. Terminaalirakennuksen lisäksi kenttäkokonaisuuteen kuuluvat lentokonehalli ja kiitoradat. Malmin lentoasema on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle.
Luokitus:	1

2. Lentokonehalli, hangaari

Rakennustunnus:	37133
Katuosoite:	Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:	1937
Suunnittelija:	Dag Englund, Onni Ermala, Yrjö Sadeniemi (?)
Käyttötarkoitus:	Lentokonehalli, muut liikenteen rakennukset
Kerroslukumäärä:	2
Perustus:	
Runko:	betoni
Julkisivut:	rappaus (slammaus)
Kerrosala:	
Suojelutilanne:	RKY-alue. Terminaalirakennuksen lisäksi kenttäkokonaisuuteen kuuluvat lentokonehalli ja kiitoradat. Malmin lentoasema on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle.
Luokitus:	1

3.

Rakennustunnus: 46774
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 2001
Suunnittelija: Kari Laine
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huoltora
kennukset/helikopterin säilytys
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni/teräs
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 694
Luokitus: 3

4.

Rakennustunnus: 46862
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 2001
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huoltora
kennukset/helikopterin korjaus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 735
Luokitus: 3

5.

Rakennustunnus: 37179
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1970
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut:
Kerrosala: 1019
Luokitus: 5

6.

Rakennustunnus: 37177
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1977, huonetilojen uudelleen
järjestely 1991 Aatos Issakainen
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset/pelastusasema
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 1147

7.

Rakennustunnus: 37192
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1929
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 69
Luokitus: 2?

8.

Rakennustunnus: 37134
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 2/4?

9.

Rakennustunnus: 37140
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1994
Suunnittelija: Kristiina Koski
Käyttötarkoitus: hyppytorni/harjoitustorni
Kerroslukumäärä: 4
Runko: teräs
Julkisivut: puu
Kerrosala: 65
Luokitus: 5

10.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 5

11.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 5

12.

Rakennustunnus: 37218
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1979
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut liikenteen rakennukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut: betoni
Kerrosala: 1627
Luokitus: 3

13.

Rakennustunnus: 37220
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1996 laajennus
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut liikenteen rakennukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 1627
Luokitus: 3

14.

Rakennustunnus: 37191
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1900
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+piharakennus
Kerroslukumäärä: 2
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 75
Luokitus: 2

24.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset ja rakennelmat
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 5

15.

Rakennustunnus: 37137
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1985
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: toimistorakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni/puu
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 672
Luokitus: 3

16b.

16.

Rakennustunnus: 37131
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1942
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+varasto+maakellari
Kerroslukumäärä: 2
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 102
Luokitus: 2

17.

Rakennustunnus: 37130
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1946
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala: 98
Luokitus: 3

18.

Rakennustunnus: 37129
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1949
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala: 115
Luokitus: 3

18b.

17b.

19.

Rakennustunnus: 37128
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1948
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala: 114
Luokitus: 3

20.

Rakennustunnus: 37132
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1942
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala: 71
Luokitus: 3

20b.

21.

Rakennustunnus: 37219
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 1941
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+varasto
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala: 81
Luokitus: 2

21b.

30. ja 31.

Rakennustunnus: 35301, 37012
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varasto
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 5

32. ja 33.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varasto
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 5

25-28.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 3

25-28.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 3

29.

Rakennustunnus: 45715
Katuosoite: Malmin lentoasema
Käyttöönottovuosi: 2000
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 480
Luokitus: 3

23.

Rakennustunnus: 37003
Katuosoite: Tattariharjuntie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kylmä huoltoasema
Kerroslukumäärä:
Runko: teräs
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

22.

Rakennustunnus: 37002
Katuosoite: Tattariharjuntie
Käyttöönottovuosi: 1945
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 109
Luokitus: 3

22b.

2. Nallenmäen alue

34c.

34b.

34.

Rakennustunnus:	37050
Katuosoite:	Nallenmäentie
Käyttöönottovuosi:	1942
Suunnittelija:	
Käyttötarkoitus:	asuinrakennus+talousrakennus+v
aja	
Kerroslukumäärä:	2
Runko:	puu
Julkisivut:	puu
Kerrosala:	
Luokitus:	3

35b.

35.

Rakennustunnus: 37028
Katuosoite: Tattariharjunkuja 4
Käyttöönottovuosi: 1914
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

36.

Rakennustunnus: 37030
Katuosoite: Tattariharjunkuja 8
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

37d.

37c.

37.

Rakennustunnus: 37031
Katuosoite: Tattariharjunkuja 10
Käyttöönottovuosi: 1924
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus+v
aja+maakellari+uudisrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

37b.

37e.

3. Sunnuntaipalstojen alue

38.

Rakennustunnus:	37022
Katuosoite:	Tuiskutie 15
Käyttöönottovuosi:	1944
Suunnittelija:	
Käyttötarkoitus:	asuinrakennus+saunarakennus
Kerroslukumäärä:	1
Runko:	puu
Julkisivut:	puu
Kerrosala:	38
Luokitus:	3

38b.

39c.

39b.

39.

Rakennustunnus: 37019
Katuosoite: Elovalkeantie 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus+v
aja
Kerroslukumäärä: 2
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 50
Luokitus: 3

40b.

40.

Rakennustunnus: 37045
Katuosoite: Sadetie 25
Käyttöönottovuosi: 1914
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 60
Luokitus: 3

41b.

41.

Rakennustunnus: 37043
Katuosoite: Sadetie 23
Käyttöönottovuosi: 1912
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+talousrakennus
Kerroslukumäärä: 2
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 36
Luokitus: 3

42.

Rakennustunnus: Tehty poikkeusluvalla, jota
uusittu. Voimassa 2017 asti.
Katuosoite:
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus+vaja
Kerroslukumäärä:
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

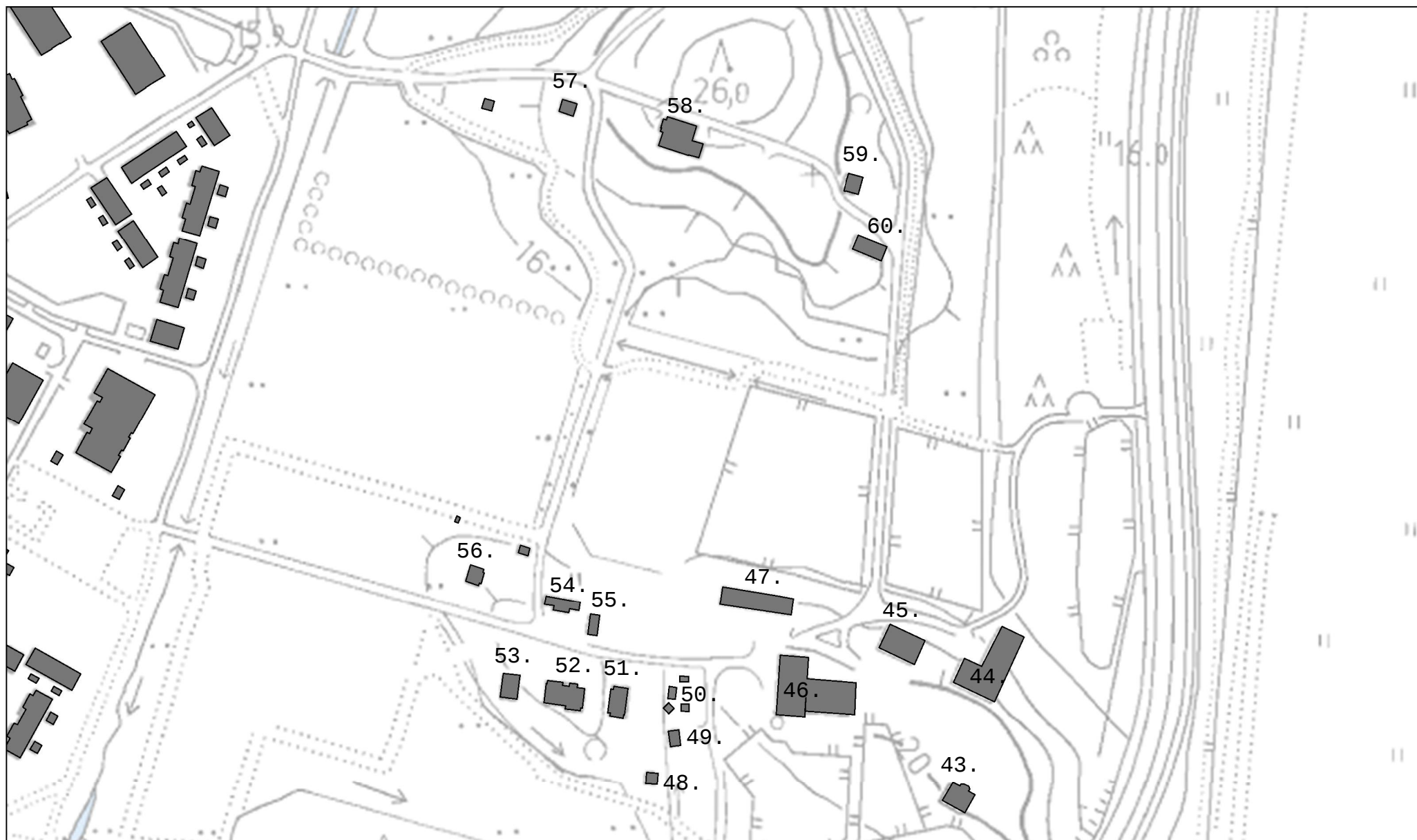

50.

Leikkialue Fallkullan kotieläintila

4.Fallkullan alue

43.

Rakennustunnus: 39043
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1922
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 2
Runko: tiili
Julkisivut: rappaus
Kerrosala: 170
Luokitus: 1

44.

Rakennustunnus: 39044
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1920
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 715
Luokitus: 4/5

45.

Rakennustunnus: 39046
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1956
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 400
Luokitus: 5

46.

Rakennustunnus: 39045
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1920
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: navetta
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili, puu
Julkisivut: puu, rappaus
Kerrosala: 735
Luokitus: 4/5

47.

Rakennustunnus: 39210
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili, puu
Julkisivut: puu, rappaus
Kerrosala: 250
Luokitus: 5

48.

Rakennustunnus: 39047
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1948
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 27
Luokitus: 5

49.

Rakennustunnus: 39050
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: saunarakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 28
Luokitus: 5

51.

Rakennustunnus: 39049
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1920
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 104
Luokitus: 2?

52.

Rakennustunnus: 39042
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1910
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 120
Luokitus: 2?

53.

Rakennustunnus: 39048
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi: 1930
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili
Julkisivut: puu
Kerrosala: 77
Luokitus: 2?

56.

Rakennustunnus: 39209
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuintalo
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 34
Luokitus: 2?

56b.

54.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus/ sauna
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 5

55.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Malminkaari 24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 5

57.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Fallkullantie 1
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili?
Julkisivut: rappaus/puu
Kerrosala:
Luokitus: 4

58.

Rakennustunnus: 39221
Katuosoite: Fallkullantie 1
Käyttöönottovuosi: 1880/1908?
Suunnittelija: Gustaf Strengell?
Käyttötarkoitus: asuinrakennus
Kerroslukumäärä: 3
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala: 316
Suojelutilanne: Suojeltu asemakaavassa merkin
nällä sr-2
Luokitus: 1

59.

Rakennustunnus: 39223
Katuosoite: Fallkullantie 1
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: asuinrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni?
Julkisivut: rappaus/puu
Kerrosala: 63
Suojelutilanne: Suojeltu asemakaavassa merkin
nällä sr-2
Luokitus: 1?

60.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Fallkullantie 1
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: talousrakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: puu
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 5

5. Suurmetsäntien pohjoispuolinen alue

61.

Rakennustunnus:	39037
Katuosoite:	Maamiehenpolku 32
Käyttöönottovuosi:	1932
Suunnittelija:	
Käyttötarkoitus:	asuinrakennus+piharakennus
Kerroslukumäärä:	2
Runko:	puu
Julkisivut:	puu
Kerrosala:	180
Luokitus:	2?

61b.

6. Tattarisuon alue

62.

Rakennustunnus: 39215
Katuosoite: Tattarisuontie 14
Käyttöönottovuosi: 1977
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: teollisuushalli
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 3

63.

Rakennustunnus: 23369
Katuosoite: Tattarisuontie 16
Käyttöönottovuosi: 1991
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 625
Luokitus: 3

64.

Rakennustunnus: 23370
Katuosoite: Tattarisuontie 18
Käyttöönottovuosi: 1990
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varastorakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 624
Luokitus: 3

65.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie 20
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

66.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie 22
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 3/5

67.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie 22/24
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 3

68.

Rakennustunnus: 23371
Katuosoite: Tattarisuontie 26
Käyttöönottovuosi: 1991
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varastorakennus
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 585
Luokitus: 3

69.

Rakennustunnus: 23372
Katuosoite: Tattarisuontie 28
Käyttöönottovuosi: 1983
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: teollisuusvarasto
Kerroslukumäärä: 1
Runko: tiili
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 340
Luokitus: 3

70.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie 30
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varastorakennus?
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

71b.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie 32
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varastorakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

71.

Rakennustunnus: 46646
Katuosoite: Tattarisuontie 32
Käyttöönottovuosi: 2001
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto-
rakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 587
Luokitus: 3

72.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: tuomaritorni
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut: puu
Kerrosala:
Luokitus: 3

72b

Rakennustunnus:
Katuosoite: Tattarisuontie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 3

73.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie 6
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä:
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 3

74.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

75.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie 10
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

76.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

77.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie 20
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala:
Luokitus: 5

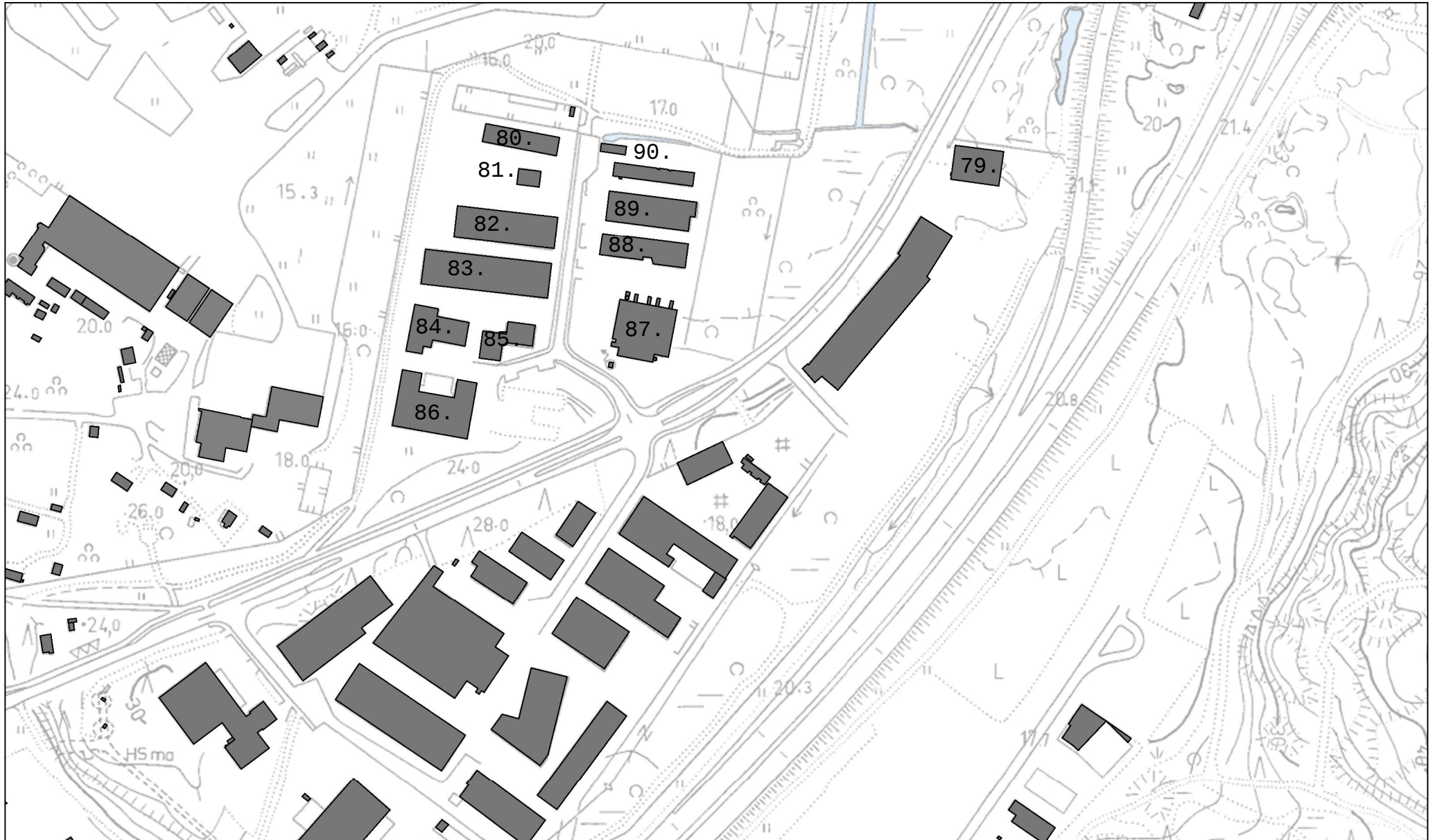

78.

Rakennustunnus:
Katuosoite: Autotallintie
Käyttöönottovuosi:
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus:
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala:
Luokitus: 5

7. Hyttitien alue

79.

Rakennustunnus: 60188
Katuosoite: Tattariharjuntie 35
Käyttöönottovuosi: 2013
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varastorakennus
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 1144
Luokitus: 3

80.

Rakennustunnus: 18003
Katuosoite: Hyttitie 14
Käyttöönottovuosi: 1978
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: teollisuusvarasto
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 820
Luokitus: 3

81.

Rakennustunnus: 18002
Katuosoite: Hyttitie 12
Käyttöönottovuosi: 1975
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 310
Luokitus: 3

82.

Rakennustunnus: 18000
Katuosoite: Hyttitie 10
Käyttöönottovuosi: 1977
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantorakennukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 2223
Luokitus: 3

83.

Rakennustunnus: 17999
Katuosoite: Hyttitie 8
Käyttöönottovuosi: 1978
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantoraken
nukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 3007
Luokitus: 3

84.

Rakennustunnus: 18005
Katuosoite: Hyttitie 4
Käyttöönottovuosi: 1990
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantoraken
nukset
Kerroslukumäärä: 3
Runko: betoni
Julkisivut: betoni
Kerrosala: 2651
Luokitus: 3

85.

Rakennustunnus: 17998
Katuosoite: Hyttitie 6
Käyttöönottovuosi: 1987
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantoraken
nukset
Kerroslukumäärä: 3
Runko: betoni
Julkisivut: betoni
Kerrosala: 2098
Luokitus: 3

86.

Rakennustunnus: 18004
Katuosoite: Hyttitie 4
Käyttöönottovuosi: 1985
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantoraken
nukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut: betoni
Kerrosala: 2636
Luokitus: 3

87.

Rakennustunnus: 18010
Katuosoite: Hyttitie 3
Käyttöönottovuosi: 1989
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: varasto
Kerroslukumäärä: 2
Runko: betoni
Julkisivut:
Kerrosala: 2183
Luokitus: 3

88.

Rakennustunnus: 18009
Katuosoite: Hyttitie 5
Käyttöönottovuosi: 1984
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 1237
Luokitus: 3

89.

Rakennustunnus: 18008
Katuosoite: Hyttitie 7
Käyttöönottovuosi: 1975
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: muut teollisuuden tuotantorakennukset
Kerroslukumäärä: 2
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 1547
Luokitus: 3

90.

Rakennustunnus: 18006
Katuosoite: Hyttitie 9
Käyttöönottovuosi: 1980
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko:
Julkisivut:
Kerrosala: 620
Luokitus: 3

90b

Rakennustunnus: 18007
Katuosoite: Hyttitie 9
Käyttöönottovuosi: 1983
Suunnittelija:
Käyttötarkoitus: kulkuneuvojen suoja- ja huolto
rakennukset
Kerroslukumäärä: 1
Runko: betoni
Julkisivut: metallilevy
Kerrosala: 125
Luokitus: 3

lähde:

HELSINGIN YLEISKAAVA

Ensimmäisen maailmansodan linnoitusvyöhyke

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston

yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:32

HISTORIALLISTEesti ARVOKKAAT RAKENTEET

VUOSINA 1915—1918 RAKENNETUT LINNOITTEET

TUKIKOHTA IX Mellunkylä, Malmi

Malmin lentokentän laidalla sijaitsevat puolustusasemat IX:1–6 ovat kaikki osin täytettyjä. Täyttömaiden alla saattaa kuitenkin olla jäljellä hyväkuntoisiakin rakenteita. Linnoitteissa olleita suojahuoneita on hyödynnetty Malmin lentokentän käytön yhteydessä, mahdollisesti toisen maailmansodan aikana. Puolustusasemat IX:8 ja 12 muodostavat tykkipatterin 72 kanssa hyvin säilyneen kokonaisuuden. Puolustusasemassa IX:12 on useita betonirakenteiltaan ehyitä suojahuoneita ja taisteluhautojen yhteydessä on rakenteita katetuista taisteluhautaosioista, joita on jäljellä vain harvoissa kohteissa. Patteri 72 on maarintaman parhaiten säilynyt tyyppillisen mallinen tykkipatteri. Kivikon teollisuusalueen keskellä on ainutlaatuisella tavalla rakennettu tykkipatteri 71 sekä hyväkuntoinen suojahuone IX:17.

Huomionarvoista kohteessa on myös se, että linnoitteiden IX:7 kohdalla aiemmin Sirkku Laineen inventoinnin perusteella tuhoutuneiksi luokitellut linnoitteet paljastuivat kaivauksissa peittyneiksi eivätkä suinkaan tuhoutuneiksi. Linnoitteet olivat yllättävän hyvin säilyneitä maakerrosten alla. Vastaavia kohteita on pääkaupunkiseudulla lukuisia ja niiden suojelustatus olisi arvioitava uudelleen.

IX:1 Malmi: Tattariharju ja Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012094

P: 6680497 I: 392235

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee Tattarinharjuntien ja Hyttitien risteyksen länsipuolella Tattarinharjuntien kummallakin puolella. Kohteessa on kallioon louhittuja hautoja ja eteläosassa maahan kai-vettua hautaa, neljä konekivääriasemaa, yksi tähystysasema ja kaksi suojahuonetta, joista yksi on ollut hirsikattoinen ja toinen betonirakenteinen. Lisäksi on kaksi keskeneräistä kuoppaa. Kaikki katetut rakenteet on tuhottu tai luhistuneet. Puolustusaseman pohjoisosa on jäänyt Tattariharjuntien alle ja eteläosa on osittain tuhoutunut teollisuusalueen alle.

IX:2 Malmi: Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012095

P: 6680500 I: 391975

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee Malmin lentoaseman alueella Tattariharjuntien ja Kankiraudantien risteyksestä 90 m luoteeseen. Puolustusasemassa on kallioon louhittua hautaa, josta osa on tuettu betonilla. Hauta levenee yhdessä kohdassa 2 x 5 metrin suuruiseksi tuliaseman kaltaiseksi raken-teeksi, jota on vahvistettu betonilla. Kohteessa on yksi mahdollinen konekivääriasema sekä 5 x 3 m kivillä vahvistettu kuoppa, jonka syvyys on n. 1,5 m. Varustuksia on saatettu muuttaa ja laajentaa ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Myöhemmin on ilmeisesti rakennettu neljä suojahuoneita ja kellareita, joissa on ehyet katot.

IX:3 Malmi: Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012096

P: 6680625 I: 391811

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Tarkastettu: 2008 John Lagerstedt, Museovirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee Malmin lentoaseman terminaaliiin johtavan tien molemmin puolin, 180 metriä pohjoiseen lentoaseman sisäänkäynnin portista. Puolustusaseman länsiosassa on kal-ioon louhittuja ja maahan kaivettuja hautoja ja kaksi konekivääriasemaa. Mäen juurella on tien vieressä kolme betonista suojahuonetta. Kaikkien katettujen rakenteiden katot on räjäytetty. Kahteen suojahuoneeseen on rakennettu myöhemmin uudet katot. Kohteen itäosa on tuhoutunut täyttömaan alle ja ainoastaan katkelmia haudoista on havaittavissa. Itäosan eteläpuolelle on myöhemmin rakennettu kaksi kellaria: toinen betoni- sta ja toinen kivistä.

IX:4 Malmi: Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012098

P: 6680551 I: 391662

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee mäenkumpareella Malmin lentoaseman pohjoinen-eteläsuuntaisen kiitoradan eteläpään kaak- koispuolella. Kumpareelle on läjitetty maamassoja. Kohteesta erottuu täytemaan seasta ainoastaan vähäisiä osia yhdys- tai taisteluhaudasta sekä yksi ehyt suojahuone, jonka katto on vahvistettu teräspalkeilla. Kohteessa on aikaisempien tietojen mu- kaan ollut ainakin kolme tuli- tai tähystysasemaa sekä kuusi suojaa tai kuoppaa. Rakenteet saattavat olla jäljellä täytemaan alla.

IX:5 Malmi: Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012116

P: 6680562 I: 391564

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee Malmin lentoaseman pohjoinen-eteläsuuntaisen kiitoradan etelä-päässä. Kohteesta on jäljellä kaksi ehjää suojahuonetta, joiden katot on peitetty maalla. Näiden lisäksi on jäljellä jälkiä taistelu- tai yhdys- haudasta sekä konekivääriasemasta.

IX:6 Malmi: Malmin lentokenttä

Mj-rekisterinumero: 1000012117

P: 6680584 I: 391289

Kiinteä muinaisjäänös

Inventoitu: 1995 Sirkku Laine, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Puolustusasema, joka sijaitsee osin Nallenmäentie 10–12 pientalotonteilla sekä niiden pohjoispuo- lella olevassa Tullivuoren- puistossa. Puolustusaseman pohjoisosassa on pääosin maahan kaivettua ja osin kallioon louhittuja taistelu- ja yhdys- hautoja sekä betonisia konekivääri- ja tähystysasemia. Kaksi suojahuonetta on jäänyt ehjiksi ja ainakin toisessa on teräspalkkivahvistus katossa. Toinen suojahuoneista on erikoinen rakenteeltaan: betonirakenteita ei ole suojattu maalla ja ulkokatto on rintamasu- untaan kaareva. Kohteen eteläosa on tonttialueen alla. Eteläosassa on ollut useita suojahuoneita, joista yksi on ollut kolmihuo- neinen. Eteläosan linnoitteista ei ole näkyvissä merkkejä maan pinnalla. Maan alla voi olla säilyneitä rakenteita.

Ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteet 1:8000

Maamiehenpolku

Tattariharjunkuja

HISTORIALLISET TIET

Tattariharjunkuja

Lentokentän eteläpuolella on säilynyt katkelma historiallista Vanhastakaupungista Turku - Viipuri-tielle johtanutta tietä. Tielinjaus esiintyy 1600-luvun kartoissa.

Maamiehenpolku

